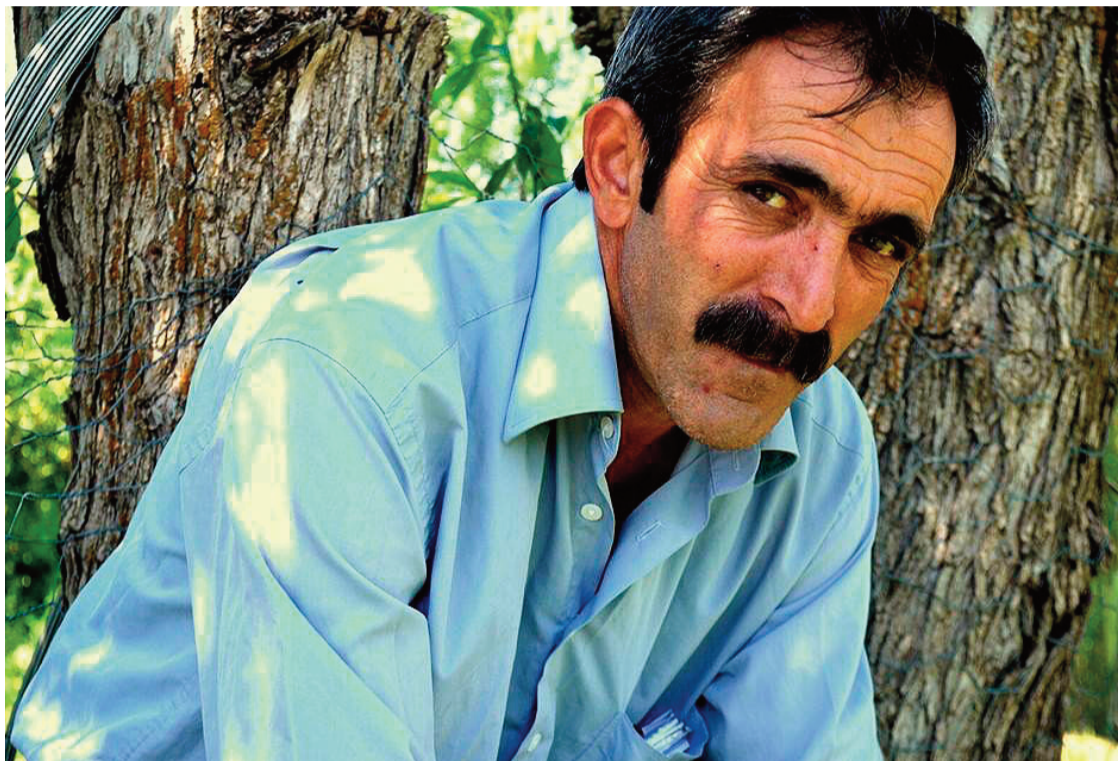

rojnameyo kulturî
NEWPEL

Gulane (Mayis) 2016

Hûmare: 87

Vaya / Fiyat: 1 TL

BURHAN BEYAZYILDIRIM: “Ez zereyê zerrîya xo de teyna mendo”

Şair **Burhan Beyazyildirim**: “Waxto ke ma şîyêne mektebe ma tirkî nêzanitêne. Ma mektebe de tirkî musayîme. Seba ke ma tirkî rind qese nêkerdêne, malimê ma zonê ma ma rê kerdîbî qedexe. Ne mektebe de ne jî çê de nêwaştêne ma qese bikerîme. Mavajîme di-hîrê çeyê ma têlewe der ê, ê di-hîrê çêya ra wazîfê dêne jû talebe vatêne “Ti taqîb bike, nê çê xo de zonê xo qesî kenê ya nê?” Ma nêşikînê qesî bikerdêne. Ma qesî bikerdêne şîyêne malimî ra vatêne malimî caza dêne ma. Ma vetêne texte û jû ninge ser o dêne vinetene. Ge-ge jî eştêne şilmaqa ver.”

Derheqê nameyê kitabê xo “**Ez Bêkes o**” de wina va: “Bêkesîya mi teynabûne nîya. Ez zereyê zerrîya xo de teyna mendo, mi zerrî kerde kamî, mi ci ra mirad nêdî. Naye ra ez vana: “Ez bêkes o.”

Roportaj: **Alî Aydın Çiçek** ————— 4**MEYMANO HÊJA**
| Huseyîn KARAKAŞ |

Serwedardişê Şêx Seîdî de dêrsimijan çira pişti nêda û çira mabênê Şêx Seîdî û Seyîd Rizayî de îtîfaq nêamayo ra?

5

Hûmara 47. ya Kovara Vateyî Vejîya

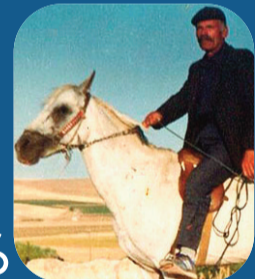
Kovara Vateyî ke hetê Grûba Xebate ya Vateyî ra amade bena, hûmara xwu ya 47. sey hûmara zimistanê 2016î vete.

3

ESTOR
| Wesîle DOĞUÇ |

Hêbêke wayê min zewecyayî bî. Waxto ke dadê min û babê min şorê aye bivîne, babê min estorê xwu axur ra vetêne, qeşawî kerdêne...

6

Wendiş seba merdîman êndî ewro sey nan û awe yo. Merdimê ke biwazê karûbarê xwu weş bikerê îlla lazîm o ke karê xwu ser o biwanê, biewnîyê, goşdarî bikerê. Labelê demê verîn, qey banderbiyayîşî kar û gureyê wendişî zaf lazîm nêbî, xusûsen mîyanê ma kurdan de se-wîyeyê wendişî tayn bî. Çünke merdimî bi ew-nîyayîş û goşdarîkerdiş musayêne. La gama ke ewro ma biewnîyê derûberê xwu ra, ma vînenê ke wendiş –îtya wendiş ra meqsed sîrf wendiş û nuştîş niyo, helbet temaşekerdişê filman, bername û şano zî miyanê wendişî modernî de ca gêno- heyat ma ser o tesîrêko esasî keno. Mesela, baw û kalanê ma qet hewcedarî bi wendiş nêdîbî, çünke koyanê xwu ser o, dewa xwu de, mîyanê hêga, merg û zozanan de hîç lazîmiya xwu bi wendiş nêbî. La ewro her ca hakîmiyetê wendişî aseno. Heta feza de zî rewşe winî ya.

Madem rewşe vuriyaya, lazîm o ke ma bi xwu zî qîymetê na rastîya heyatî fam bikerê, seba averşiyayîşî milletê xwu, keyeyê xwu,

WENDIŞ**Murad CELALÎ**

şexsê xwu dest bierzî inê karî û bixebitî. Xwura ma zaf apey mendê, heke ma no kar zî qaso ke lazîm o cidî nêvînîn do halê ma zaf xirab bo.

Labelê îtya meseleyêko zaf muhîm esto ke ma pêro xwu vîr ra kerdo, o zî meseleyê wendişê bi ziwanê xwu yê dayikê yo. Qey serfiraziyê ma karê zarûrî o yo ke ma bi ziwan û lehçeyê xwu wendiş, nuştîş û goşdarkerdişî bandêr bibî, bandêr bikê û seba vilabiyayîşê inê fikrî welat, millet û keyeyê xwu de zî cehd bikerî. No deynê vileyê ma yo. Çünke ewro êndî wendiş û wasitayê bînî ke sey dezgeyî mekteb, televizyon, radyo, înternet, sînema, şano nê sîrf seba agahdarkerdişî yenê emelkerdiş, la nê pêro wasitayê bandorkerî sey sîleh û amûrê propaganda, perwerde û xapênayîşê milletê bîndest û bêwayirî yenê îstî'malkerdiş. O semed ra lazîm o ma inê resimî bivînî û seba hişyarkerdişê milletê xwu nê îmkânî muhîmî ra îstifade bikêrî, çünke sewbîna rayê rizgarbiyayîşê ma çin o.

muradcelali@gmail.com

**EDÎTORÎ
RA**

Roşan LEZGÎN

Keyepelê *Zazakî.Nefî* hamnanê 2009î ra nat fealîyet de yo. Bî hewt serrî, tay nîyo. Hetanî nika 2250 ra vêşer meqaleyî, xeberî û sewbîna nuştayê cîya-cîya waran de weşanayê. Pêro zî bi kedêka cidî redakte biyê û seba xebatanê zazakî ser o çimayê muhîm ê.

Menüyê eslî yê *Zazakî.Nefî* û exlebê nuştayanê ke tede weşaniyênê bi kirdkî yê. La qismê kurmanckî, tirkî û inglîzkî zî esto. Çapemenîya kirdkî de prosesê *Zazakî.Nefî* performansêko zaf muhîm o. Aversîyayîşê kirdkîya nuştakî de, bitaybetî mucadeleyê vera polîtîkaya neheqe û fealîyetê tarî yê kirdan (zazayan) ser o, *Zazakî.Nefî* bi hawayêko senkronîk, destadest mucadeleyêko zaf muhîm û serkewte da û zaf propagandayê neheqî berteref kerdî.

Badê *Zazakî.Nefî* torra internetî ser o çend keyepelê bînî zî abî la qismêk gêriyayî. Êyê ke estê zî, xebata zazakî de hetanî ewro nêresayê performans, kapasîte û populerîya *Zazakî.Nefî*.

Zaf kesan *Zazakî.Net* ra îstîfade kerdo û kenê. La qismêko muhîm îstîfadedekerdîş de bi heqanîyet û edalet hereket nêkenê. Yanî hem *Zazakî.Net* ra îstîfade kenê, zaf asan resenê melumanê haziran, kopya kenê û xwu rê bikar anê yan zî teqlîd kenê û xwu

rê ver de nuştayan nusenê, la çime nîşan nêdanê! Seke înan bi xwu o çî tesbît kerdo, waqîfê ê melumatî biyê û nuştö, wina hereket kenê. Sey nimûneyî, heta ke mi behsê kovara *Tirêj* nêkerdbi, mi heme hûmarê ci û nuştayê ke tede vejîyayê yew bi yew analîz nêkerdbi, xebera neslê neweyî na kovare ra çin bî. La badê ke mi nuştö *Zazakî.Net* de weşana, êdî her kes bi pisporê kovara *Tirêjî*. Seba nuştayanê bînan zî rewşe eynen wina ya.

Qismêkê nuştöxan, ancî tayê rojname û keyepelê internetî *Zazakî.Net* ra nuştayan îktîbas kenê, weşanenê yan zî kenê kitab la qet hewce nêvînenê çime binusê û behsê keda ke dekewta nuştayê înan bikerê. Coka nê demanê peyênan de ez zî bitaybetî nuştayê ke mumkin o suîstîmal bibê *Zazakî.Net* de nêweşanena. Yanî rîyê suîstîmal û bêhurmetîye ra, êdî zerrîya mi hende nêwazena ez *Zazakî.Net* de melumanê bingeyênan neşr bikerî.

rove kerdê, fikrê xwu vato. Tayê kesan zî nengî çînayê. Înanê ke nengî çînayne, zafê xwu Almanya û Swêd ra bî. Hem qismê "şîrove" de hem zî qismê "têkilî" de kam ke mesaj binuso, numreyê IP (Internet Protokol)ê înan qeyd beno. No numre ra adresê înan bellî beno. Eke merdim gerre bikero, keso ke nengan çînenö tesbît zî beno.

Înanê ke nengî çînayne, vatêne çira ez vana "ez kurd a". Yan zî çira ez vana "zazayî kurd ê". Tabî mi zazayî nêkerdê kurd, ê bi xwu kurd ê, hem zî hur kurd ê. La nê merdiman her roje nengê melanetî çînayne.

Bi wasitaya embazêk ke Almanya de tercumanî keno, ma nê kesan ra yew tesbît kerd. Nê merdimî networcanê internetî de bi nameyanê cîya-cîyayan da-des tene hesabî akerdê û ma ra nengan çînenö. Mêrik remayo şîyo Almanya, vato "Seba ke ez kurd a, dewleta tirkan zulm ro mi kena" û îltîca kerdo. Yanî hem nameyê "kurdî-

kerde, ancî zî wijdanê mi rayîr nêda ke ez vera xirabîya ey de xirabî bikerî. Tercumanî têkilîya ma viraşte. Ey uzrê xwu waşt, mi bi uzr qîmê xwu ard. Ez nêzana nika se keno, çî fealîyet keno. La çînayîşê nengan vindert.

Nika êdî tayê wendoxî yewna çî vanê. Mesela, yewî bi mexlesê "Suk" binê nuştayê mi "Kimliğimiz ve Dilimizin Tanımlanması Bize Aittir" de wina nuştö: "Keko tiye xu ferdra erzene zaza kurd niyo. Merdimö ki vano ez müslüman a se gerek itaat bikro her kamo kî ırkçılıxey keno se Allah belaye ci bido. Ma hemmıra veri musulmane her kamo kî kayilo Devleta ma parçekro se odo inşallah cezaye xu bî vino." (IP: 78.175.181.104, Siverek, 22 Adare 2016 Sêşeme 21:14)

Seke aseno, vano "Ti kîseyê xwu ra erzenê, zazayî kurd nîyê." "Ü mi dawetê "îtaetî" keno; ez kamî rê "îtaet" bikerî? Helbet dewlete rê, yanî dewleta tirkan rê. Vano "kamo ke ırqçılı bikerö Homa belayê ci bido." Ey gore neke dewleta tirkan ez ırqçılı kena. Yanî ez vana "ez kurd a" yan zî ez vana "ma kurd ê, kes nêşkeno nasname û ziwanê ma tarîf bikero, ancax ma xwu tarîf bikin", no vatişê mi beno "ırqçılı". Mêrik dewleta tirkan sey dewleta xwu vînenö, bekçîtiya dewleta tirkan keno û mi tehdît keno, vano "Kamo ke wazeno dewleta ma parçe bikero o do cezaya xwu bivîno." De bê safî bike!

***

Mesrefê na hûmare de **Av. Welat Alanî** hetê ma kerd, ma ey rê zaf sipas kenê.

Suk
Keko tiye xu ferdra erzene zaza kurd niyo. Merdimö ki vano ez müslüman a se gerek itaat bikro her kamo kî ırkçılıxey keno se Allah belaye ci bido. Ma hemmıra veri musulmane her kamo kî kayilo Devleta ma parçekro se odo inşallah cezaye xu bî vino.

78.175.181.104
Siverek
22 Adare 2016 Sêşeme 21:14
Son İşlem Yapan:
Durumu: Pasif

Nê çî wa hetêk de bimanê, nika ez wazena behsê yewna hetê *Zazakî.Nefî* bikerî.

Kam ke bikewo internet, keyepelê *Zazakî.Nefî* de eşkeno qismê "şîrove bike" yê binê nuştayan yan zî qismê "têkilî" de admînê (îdarekar) keyepelî rê mesaj bişawo. Hetanî ewro zaf mesajê weşî zî yê xirabî zî ameyê, ancî tayê wendoxan xwu gore nuştayî şî-

tiye" ra îstîfade keno, "kurdîtiye" ser o heqê multecîtiye gêno hem zî kurdan (ma) ra nengan çînenö. Hevalê min ê tercumanî va "No merdim şes serrî yo paweyê girewtîşê heqê hemwelatiye yo. Eke ti nê kerdenanê ey ra yew nimûneyo qijek zî mehkema rê binusê, tavilî ey dersînor kenê. Xwura mehkemayê almanan behane geyrenê." Labelê mi nêkerd. Ey hende xirabî

X A Ç E P E R S

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

CORA-CÊR

- 1- Lorîn ... (Nuştöxa kitabê hikayeyan "Vîndîbiyaye"yî) - Herfê bêvengî yê "kîlo"yî
- 2- Suffikso ke nameyî keno sifeto

- makî (sey "velg" û "velgine") - Aktorîse, kaybaze, cinîya ke aktorîye keno
- 3- Simzore, simereke, cayê simerî - Eksê "şewe"

ÇEPA-RAST

- 1- Zazakî, kirdkî, kirmanckî - Bi sorankî "awe"
- 2- Suffiksê mesderî - Bi zazakî kovareka kulturî
- 3- Bêle, haceta merkerdişî - Semt, rindek, keleş
- 4- Serra ke ma ha tede, serra mabeynê par û serrna de - Kotî, kure, kamca
- 5- Haceta tenîsî, haceta ke pê tenîs kay kenê - Vewrêş, waramayîşê vewre

- 6- Şayet, eger - Zanayîş, fehm, fehm-darîye
- 7- Kilmnuştîşê lîtreylî - Beyraqe - (ters ra) Heywanêko jehrin
- 8- Sindan, haceta ke ser o asin kuwîyeno - Herfê bêvengî yê "zêde"yî - E, belê
- 9- Plano bêmîqyas, planê yew cayî ke kaxite ser o eletexmîn xêz bîyo - Buro, cayê îdarekerdişê kar-barî
- 10- Qewxa, pêrodayîş - Hîm, bînge, binyat

- 4- Emike, waya piyî/babîyî - Xezal
- 5- Herfê bêvengî yê "lîva" - Terz, uslûb - Mîyanê "rîba"
- 6- Este, estik - Sîrr, efsun
- 7- Roxonayîş, eşkerakerdişê çiyêkê nîmeteyî - Mezgê esteyî/kateyî
- 8- Mîyanê miletan de plakaya Misrî - Êl, kesê teberî, kesê ke nas-dost nîyê - Muzîk de notayêk
- 9- Vawitiş, raçînitîş, wemûnitîş
- 10- Memleket, ca û war - Candarê mîyanê awe yo ke goştê ci zaf werîyeno

Cewabê Hûmara Verêne

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	N	A	M	E	M	A	N	E	N	O
2	Î	D	Î	A	L	I	M	E		
3	S	I	M	E	R		M	E	Z	G
4	A	R	A	S		G	I	L	A	R
5	N		R	A	B	A	T		N	A
6	E	L	Î		E	R	E	B		M
7		A	Y	E	R	A		E	D	
8	E	S	E	R		N	E	J	I	R
9	K	E		J	E	T	O	N		E
10	E	R	X	E	N	Î		E	Ş	Q

Hûmara 47. ya Kovara Vateyî Vejîya

Kovara Vateyî ke 1997 de dest bi weşane kerdî û hetê Grûba Xebate ya Vateyî ra amade bena, hûmara xwu ya 47. sey hûmara zimistanê 2016î vete.

Na hûmare de Pinar Yıldize romanê Deniz Gunduzî Soroyî ser o yew analîz kerdo. Esra Tayhanî şîyês zîyarê ke mintiqaya Dêrsimî de yê dayê şinasnayîş. Munzur Çemî derheqê "demê vîyarteyê nedîyarî" de yew nuşte nuşt. Ehmed Kirkanî zî derheqê kitabê Xezrecî *Tarîxud-Dewletul-Ekrafî* de nuşt.

Murad Canşadî fikrê Marksîzmîye ser o yew nuşt nuşt. Doxan Karasuyî zî yew nuşte nuşt. Nadîre Guntaş Aldatmaz yew hîkaye nuşt. Şîrê na hûmare zî yê J. İhsan Espar û Akman Gedîkî yê.

Nuşteyê Behzat Tosunî yo derheqê ramitîşê tutunî de, nuşteyê Mutlu Canî yo derheqê bîblîyografyaya sanikan de û çiyê folklorîkî ke Mahmut Yıldızî nehîyeya Hênîyî Cewzi ra arêdayê sey dewamê hûmara 46. na hûmare de dewam kenê. Ancî Turabî Kişin, M. Salih Kalkan û Abdullah Gulerî her yewî yew meselaya folklorîke arêdaya. B. Şilanî zî çend fiqrayî arêdayê.

Munzur Çemî derheqê temsîlkarê kovara Vateyî yê Almanya Daîmî Bektaş ke roja 17.01.2016 de nêweşîye ver şî rehmet ser o nuşt. Heyder Diljenî derheqê şahîya sergêra 20. ya Grûba Xebate ya vateyî ser o nuşt. Ancî qiseykerdîşê Malmîsanijî yê şahîye de zî kovare de ca girewto.

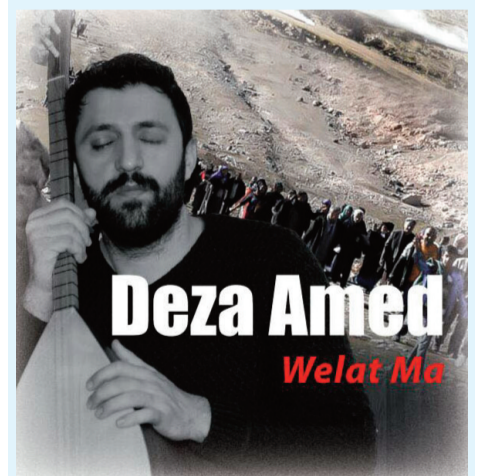
Rêzan Rêzdarî ra Albumo Newe: Ax Dîlberê

Muzîsyen Rêzan Rêzdarî bi nameyê "Ax Dîlberê" albumêko newe vet. Album de bi nameyanê "Helûyaya Zalim, Bîrûya Welat, Savaş Bira, Lacey Laco, Seba Te Yarê, Bijî Bijî Pêşmerge, Dîlanê, Ax Dîlberê, Şengal, Dayûka Min, Heskina, Cîran" 12 deyîrî estê. Deyîran ra tayê bi kirdkî (zazakî) tayê zî bi kirdaskî (kurmanckî) yê. Vate û muzîkê zafê deyîran aîde Rêzan Rêzdarî yê.

Album İdocan Produksiyon ra vejîya.

Deza Amedî ra Albumêko Kirdkî: Welat Ma

Deza Amedî (Ahmet Cav) bi nameyê "Welatê Ma" albumêko newe vet. Album de bi nameyê "Bêçare, Min nîzona, Yado, Dilê mi, Oy derdo, Dinya, Meşo, Xuseriqe, Welatê pîrîkanê xo, Potporî" des parçeyê muzîkî estê ke heme bi kirdkî yê. Yew şîra ke Yadê Began ser o nusîyaya, bi nameyê "Yado" album de ca gêna.

Album Mîr Muzîk ra vejîya.

DIYARBEKIR DE FUARA KITABAN

Beledîyeya Bajarê Girdî yê Diyarbekirî emser mîyanê rojanê 17-22 gulane 2016 de bi sloganê "Warezê Medenîyetan de, Roşnayîya Kitaban Ver o" reya diyine fuara kitaban organîze kerde. Goreyê melumatê ke daîreyê kulturî yê beledîye dayî zafê înan yê kurdan qasê 70 weşanxane, kovar û komeleyî beşdarê fuare bîyî. Nînan ra Weşanxaneyê Roşna û Weşanxaneyê Vateyî bi kitabanê kirdkî (zazakî) fuare de ca girewt. Ancî rojnameyê *Newepelî*, kovara *Vateyî* û kovara *Şewçila* zî fuare de ca girewt. Wendox û teqîbkerdoxê edebîyatê kirdkî her serre hîna vêşî benê û kitabê kirdkî hîna zaf eleqe vînenê.

Demeyê fuare de qasê 40 semîner û aktîvîteyî organîze bîyî û gelêk nuştexan kitabê xwu îmza kerdî.

Badê ke organîzasyonê TÛYAPî nêwaştbi êdî Diyarbekir de fuara kitaban amade bikero Beledîyeya Bajarê Girdî yê Diyarbekirî qerar girewt ke bitaybetî seba weşanxaneyanê kurdan Diyarbekir de fuara kitaban organîze bikero. Fuare sey parî mîyanê şaristanî de Parkê Sumerî de bî.

HAYÎ

(HEWT WAYÎ, DI BIRAYÎ)

Dêst ma, ling ma giredayî
Ma berd' koy Hemra d' verdayî
Guley topon ma ra nayî
Ma qir kerdî ma qednayî
Hayî hayî ma bê mayî
Hayî hayî ma hewt wayî
Hayî hayî ma di birayî

Ne şenik ne pîl persayî
Ma pêro pê ra giredayî
Ne merhemet, bêvîjdan î
Guley tîfing ma r' varnayî
Hayî hayî ma bê mayî
Hayî hayî ma hewt wayî
Hayî hayî ma di birayî

Ma ra zaf teyn feletyayî
Koçber bî pêrû remmayî
Cahîl ciwon pêr kişyayî
Welat ke berd gûyn verdayî
Hayî hayî ma bê mayî
Hayî hayî ma hewt wayî
Hayî hayî ma di birayî

Vate û Muzîk:

Ozan Remezhan ORUÇ

Mintiqa: Hênî / Dîyarbekir

Ferhengek

banderbîyayîş (n): öğrenme
bawkal (n): büyükbaba; dede
binkewtene (m): yenilmek; mağlubiyet
dersînor (n): sınır dışı
destadest: anı anına
ditîş (n): sağım; sağma
feza (m): uzay
gerre (m): şikayet
hare (m): hayvan yemliği
hefsar (n): yular
kartole (m): patates

karubar (n): iş güç
keypel (n): web site
peyname (n): soyadı
pişike (m): akciğer
rizgarbîyayîş (n): kurtulma
rizgarî (m): kurtuluş
sewbîna: başka
sicî/sijî (m): peynir veya çökelek suyu
simbore (n): sincap
şilmaqe (m): tokat
şirove (n): yorum

têkilî (m): iletişim; ilişki
tirawitîş (n): çalma
tirawîyayîş (n): çalınma
vile (m): çiçek
vileçewt, -e: boynu bükük
vîrardîş (n): anı; hatıra
warway, -e: yalınayak
xij, -e: içi kabuğa yapışarak çıkmayan ceviz
xwazgîn, -e: talip; isteyen
zibil (n): çöp

Burhan Beyazyildirim: "Ez zereyê zerrîya xo de teyna mendo"

Kek Burhan, ti şikîna bi kilmekî xo bidê naskerdene. Ti kam a, kotî ameya dinya, nika kotî mamena?

Ez Gimjim ra wa, dewa Gadiza ra, serra 1964 de amo dinya. Hawt biray û hîrê wayî me. En pîlê îna ez o. No çend serrî yo ez dewe der a, verê cû keylê bajarane de cêro. Yanî dima xebatî, dima nona xo cêro.

Ti tawa şîya mektebe? Eke şîya, to heta çend wend?

Serra 1971-72 de mi mekteba verêne, heta sinifa diyine Şema de wende. Peyê cû 1974 de dewa ma de mektebe biye ya. Mektebe zî baraqa biye, yanî zê nikayî nê. Mi ortaokule Uskura de wende. Ma şodir şîyêne şan de reyna ameyêne dewe. Vare de, puk de, serd de... O çax elektrîk çîn bî, ma verê lenboy de wendêne. Dima 1985-86 de elektrîk ame dewe. Yanî ma o çax keylê zahmet ont. Mi ortaokule qedîna ez şîyo Bîngol (Çewlîg). Şîyo Bîngol de, leyê apê xo de mi lîse wende. Serra 1985 de mi unîversîte qezenc kerde feqet seba ke durumê mi rind nêbî ez nêşikîyo şorî. Dima mi mecbur wendiş caverda.

Dimayê mektebe to se kerd?

Ez di-hîrê serrî uca menda, tepîya ameya Gimjim. O sire de zewejîyaya. Serra 1989 de ez şîyo mi eskerî Anqara de kerde. Dimayê eskerîye ez raşt şîya İzmir. Ma şîyêne însatan de xebetîyêne. Şopê mêşê mi bî, karê mêşa de ameya-şîya. Nika jî ez dewe der a. A henî...

Wexto ke ti doman bîya, o taw şîma dewe de xo mîyan de kirmanckî qese kerdêne yan tirkî? Û têsîrê perwerdeyê mektebe zonê şîma ser o senên bî?

Zonê kalanê ma ma ser o têsîrê xo daha zêde bî. Yanî o çax ma zaf goş nêne qesanê înan ser. Ez tewr xo vîr a nêkeno, jû malimê ma bî, namê xo Fewzî bî, ma tewr nêzanitêne mektebe esta-çîn a. Rojê nîya ame cêrê çeyanê ma, vengaya maya mi da, va ke "Veyvê, meşte layikî biruşne mektebe ma qeyd kenîme." Ma henî mektebe ra nas kerde. Waxto ke ma şîyêne mektebe ma tirkî nêzanitêne. Ma mektebe de tirkî musayîme. Seba ke ma tirkî rind qese nêkerdêne, malimê ma zonê ma ma rê kerdîbî qedexe. Ne mektebe de ne jî çê de nêwaştêne ma qese bikerîme. Mavajîme di-hîrê çeyê ma têlewe der ê, ê di-hîrê çeyê ra wazîfê dêne jû talebe vatêne "Ti taqîb bike, nê çê xo de zonê xo qesî kenê ya nê?" Ma nêşikîne qesî bikerdêne. Ma qesî bikerdêne şîyêne malimî ra vatêne malimî caza dêne ma.

Mesela, senê caza dêne şîma?

Ma vetêne texte û jû ninge ser o dêne vinetene. Ge-ge jî eştêne şilmaqa ver.

Dimayê mektebe, yanî hem wexto ke ti esker de bîya hem kî waxto ke ti şaristananê cêrî de xebitîyêne poxê zonî ra tawa problemî vejîyayî vernîya to?

Nê, mektebe ra dima qet problemî nêvejîyayî vernîya mi. Çunke ma tirkî musayîme. Yanî ma zonê xo ra rindêr tirkî musayîme. Çi heyf ke ewro ez zonê xo ra zaf zaf rehetêr tirkî qesî kena.

Ti key reyna heşarê kirmackî bîya û dest bi nuştîşî kerd? Yanî se bî, çikî to ser o têsîr kerd ke to verê xo çarna bi kirmanckî ser?

Tesîr o bî; wexto ke ez şîyo lîse, mi Çewlîg de wend, ê sarra de teze mi tek-tek şîrî nivisnêne. Mi nêzanitêne zonê ma binivisnî. O çax hevalê mi Xidir bî, Xidirê Başî, dey ra daha raver ma pîya hevaltîne kerdêne. Hona jî ma pîya hevaltîne kenîme. Ê mêrikî hem zonê ma hem jî tirkî nivisnêne. Ver de mi tirkî nivisna, peyê cû mi qayt

Roportaj: Alî Aydın Çîçek

Burhan Beyazyildirim

EZ BÊKES O

Gule bê ma şîme serê Hênîyê Xizirî
Ez biberbî dê ra mirad bijerî
Na axa xo bê dê kamî ra vajîrî
Ez bêkes o, mi nîya vileçewt meke

Verê dewa to raşte wo, merg a
Bejna xezala mi zê dare derg a
Ti ke hes nêkana mi bide verg a
Ez teyna wo, mi nîya vileçewt meke

Zerê mi vêşeno bîyo zê adir
Şew û roj berbeno kamaxo qeder
Miradê ma keno îşala Xizir
Ez feqîr o mi nîya vileçewt meke

Bî çend serrî Burhan to dime vano
Dewran êno-şono naye rind zano
Ti ke biwazê emrê xo dano
Ez xerîb o, mi nîya vileçewt meke

Gimjim/Gadiza, 10.02.1984

ROJA MI SÎYA WA

Kul û birîna ra zerê mi vêşeno
Pişkê mi pojîyê, ez gur naleno
Dozê mi Xizir der o, coka kaleno
Cara nêhuno ke roja mi sîya wa

Îstîrê çimanê mî zê îni şîyo
Heval û hogirî halê mi dîyo
Ez be xo zaneno çî be mi bîyo
Cara nêhuno ke roja mi sîya wa

No derd mi de hetanî merdene êno
Heta weş bî ez se xo vîr ra keno
Roja mi sipe bo, nêzo se beno
Cara nêhuno ke roja mi sîya wa

Burhan dawadar o, wekîlê mi Xizir
Birîna mi rê melem bivîno hazir
Ez koleyê ti yo Xiziro nazir
Cara nêhuno ke roja mi sîya wa

Gimjim/Gadiza, 19.12.1988

kerd zonê mi tirkî nîyo, ez zonê xo nivisnî se beno. Mi jû, didi, hîrê nivisnayî tirnayî dima ez zon musaya. Dima mi canêverda, hetanî ewro ard...

Wexto ke to bi kirmanckî dest bi nuştîşê şîran kerd, embazanê to seba şîranê to çiyê nêvatêne?

Vatêne. Xora mi no destek dey (Xidirê Başî) ra guret. Mesela, mi va ya, ma honde waxt hevaltîye kerda. Ma amêne têlewê mi ê xo ci rê wendêne, ey jî ê xo mi rê wendêne. Zaf pê qayîl bîyêne. No cesaret mi dey ra guret.

Ti bi senê hîsan û seba çî şîran nusenê?

En vernî de heskerdene esta. Heskerdena waştîye esta. Daye ser o vana. Waxt êno ti koyî ser o vana, waxt êno ti dare ser o vana. Waxt êno, mesela, hevalê to yo nîya qîymetlî wefat keno ti ey ser o vana. Yanî mîsalê dîna zaf ê.

Emser kitabê to vejîya. Miletî kitabê to senî dî, nêvat çî?

Kesê ke zonê ma ra fam kenê, der-dormeyê mi der ê, ê zaf pê qayîl bîy. Keylê kesê ke ez nas nêkena, înan jî înternet de dîyo. Dima înan jî mi ra kitab waşt. No eleqeyê hevala qewete dano mi.

To nameyê kitabê xo "Ez Bêkes o" no pa. No name seba to çî ifade keno?

Bêkesîya mi teynabûne nîya. Ez zereyê zerrîya xo de teyna mendo, mi zerrî kerde kamî, mi ci ra mirad nêdî. Naye ra ez vana: "Ez bêkes o."

To şîra xo ya tewr verêne serra 1984 de nuşt. Yanî hîris serrî ra zêde yo ke ti zonê ma de şîran nusena la çira to hende erey dayî çapkerdîş?

Heyanî nê serranê peyênan nîyame aqilê ma. Yanî nê çiyê ke ma -Xidirî zî henî- nivisnê, çimê ma de honde qîymetê xo çînê bîy. Seba zonî nêvana, seba kitaba vana. Çunke verê ma de nimûneyî çîn bîy û ma nêzanitêne ke hevala kitabî vetê yan jî yayinevî nê ro. Dima ma qayt kerd nat-bota hevalî estê, hogirî estê nê îşî ser o xebitîne, nê îşî ra rind fam kenê. Ma heşarê nîna bîme. Îndî ma jî çiyê ke nivisnê giran-giran ardî pêser.

To vat "çimê ma de honde qîymetê xo çinî bîy û nîyamêne aqilê ma ke ma nînan vejîme" Çira ti yan jî şîma nîya fikirîyayêne?

Yanî kirmanckî zaf nîyamêne naskerdene, nîyamêne qesekerdene. Ez vejena meşte-bîro şar ci ra fam keno-nêkeno, hayrê ci beno, ci ra wayîr vejîno? No çî mi de bî yanî. Heto bîn de, ti jî zana ke yasaxê dewlete bî. Yanî aye ra hetanî nê serranê peyênan hayîni mendî.

Raya verêne ke eserê kirmanckî yan zî çiyê nuştêki ke kewt to dest to çî hîs kerd?

Tewr ver de kovara Vateyî kewte mi dest. O zeman ez zaf şa bîyo, yanî guvenê mi ame mi. Mi vat "herhalde nê zonî ra îndî çiyê vejîno". Yanî ma îndî virnîya xo vînenîme. Însanî îndî heşarê zonê xo benê. Na ame mi virî.

Ney ra tepîya projeyê to estê? Eke estê, nê çik ê?

Hetanî zerrîya mi biveşo, hetanî heşê mi ra bîyero ez nivisneno. Temurê xo cêno xo dest kam ke deyîranê mi ra, zonê ma ra hes kenê înan rê ano zon.

Ez wazena ke qesa to ya peyêne bicêrî?

Naye ra ver kamî çî kerdo amo derbaz bîyo şîyo. Yanî kamî emeg dayo, însan gere nê emegî ra wayîr vejîyo. Bê daye jî, naye ra dime gere ma jî ma çî zana, çî ma ra ame ê bikerîme. Zonê xo bêkes meverdîme, ci ra wayîr vejîme.

Ez seba nê roportajî zaf teşekur kena. Bimane weşîye de.

Ez zaf teşekur kena. Ti çiman ser, sereyî ser ama.

MEYMANO HÊJA

Huseyîn KARAKAŞ

Ê kese ke tarîxê kurdan ser o sere dejnenê, danê nîşan ke serwedardiş û xoverdayîşê kurdan serê seserra 19. de dest pêkenê û heta tertelelyê Dêrsimî benê rêz. Nêzdîyê se û pancas serrî no hal nîya dewam keno. Hûmara xo pêro 28 a. Nê 28 xoverdayîşan de, bi fikrê mi, êyê ke millî bêrê qebulkardiş, hîre-çar tene ra zî-yadêr nîyê. Mîyanê nê hîre-çaran de oyo tewr millî bêguman serekîya Şêx Seîdî de yeno ra. Şert û şurtê ê çaxî para kurdan zîyadêr pozîtîf bê zî, bêplanîye û bêîttifaqîye bena bela û kurdan reyna kena tut û rut. Binkewtene sey qederî nîşana piştîya Şêx Seîdê kokimî wa. O zî sey serekanê xo yê verênan nefesê xo yo peyên xapa layî de dano.

Serwedardişê Şêx Seîdî de dêrsimijan çira piştî nêda û çira mabênê Şêx Seîdî û Seyîd Rizayî de îttifaq nêamayo ra? No pers persode muhîm o. Analîst û tarîxnusan het ra derheqê nê persî de xeylê spekulasyonî ameyê zîwan. Spekulasyonono tewr verên, vajîno ke, Şêx Seîdî serva îttifaqî ameyo Dêrsimî bîyo meymanê Seyîd Rizayî. Zaf çîyan ser o hemfikir mendê. La gama ke sîfre ameyo ronayîş, meymanî nanê wayîrê keyeyî nêwerdo. A naçka de her çî qurfiyo û îttifaq zî nêbîyo.

Munzur Çem kitabê xo *Dersim Merkezli Kürt Aleviliği* de nê mevzûyî ser o dergaderg vindeno û bi rasyonelî analîz keno. Bi kilmekî vano "Şêx Seîdî û Seyîd Riza nêameyê têrî." Ez zî para xo nê fikrî der a. La heto bîn ra, no nîno a mana ke, ê çiyê ke nê-bîyena îttifaqî rê benê hikaye, mîyanê şarê kurdî de bingeyê xo çin o. Wullay bingeyê xo esto hem zî çito...

Ez şikîna bi kilmekî vîrardişêde xo hema naca binusî. Êyê ke teq û reqê xo înanê koyî ra haydar ê, bi teferuat zanê. Organîzasyon serranê 87 û 88

Seyîd Riza (1862-1937) û Şêx Seîd (1865-1925)

de zîyadêr eyaletê Botanî de qanûnê leşkerîya mecbûrî îlan kerd û bi zor dewan ra ciwanî dayî arê vetî koyan. Nê ciwanî, raştîya xo zîyadêr domanek bî. Heyatê koyî çetin o. Adirê pê-rodayîşî, serd û vêşanî... Ciwanan firsend pawitêne ke biremê. Organîzasyonî zî tayê tedbîrî ardê ra. Nê domanî ruşnayne eyaletanê dûran ke remayîşî rê rayîr mevînê.

Bakure welatî de eyaleto tewr dûrî Dêrsim o. Cokana dades domanî zî ruşnaybî Dêrsim. Domanan verê cû qet tirkî nêzanêne. La ko de zîwanê gerîlayan tirkî ya. Domanî zî musayî tirkî. Serrê-di serrî de xo da ra heyatê koyî û bîyî gerîla mendî. Nînan ra namayê yewekî Perwer bî.

Perwer keyeyê xo de teyna o lajek bîyo. Panc-şes tene wayê xo bîyê. Pîyê xo çim de o nîşanê sulb û sulala bîyo. La înanê koyî xo verdayo bi ci, sulb zî sulala zî pîyî dest ra veycî-yayê. Labelê mêrik nêvinderto. Bîyo pepûg bi lajê xo fetelîyayo. Pers kerdo ha pers kerdo. Peynî de pêhesyeno ke lajê xo koyanê Dêrsimî der o. Hezar zahmetan ra pey mîlîsanê Dêrsimî de kewto munasebet. Xebere ameyê reste ko ke pîyê xo wazeno Perwerî bivîno.

Grûbê ma o çax hetê Pilemurîye de bîye. Fermandarê grûbe va "wa bêro." Nuçta nîşan daye, çend rojî tepîya pîyê Perwerî Erzinganî ser ro darîya we ame rest ma. Pîyî virane fîste ra lacê xo, hesrî kerdî war.

Ma zî seveta nê meymanê hêjayî tedarekê xo dî. Mêrik dewanê Şirnexî ra veyjîyo ameyo dîyarîya lajê xo, tedarek mevînîme beno? Ma dewijan ra tuşkoda beş herîna.

Pîyê Perwerî ci rê tayê puç û pîrêni, yew teybade qijkeke, çend bandî û Quranê ardbî.

Pî û lajî o dot xo da ra kinar ronîştî, xo mabên de qisey kerdêne. Ma çend hevalan zî bazî şemernayî we, tuşk serebirna û cêra vet.

Ma mîyanê saetêk de goşt kerd sûr û veng fîst ra xo, va "Apo, kerem ke!" La ap nêlewîya. Va "Ez mird a. Ez goşt ra hez nêkena..." Nîya qeyde tayê çî vatî. Ma se kerd nêkerd ey nan û sola ma nêna xo fek a. Teselîya ma kewte û ma vengê xo birna. Tuşkê ma ma rê mend.

Peynî de ma pêhesyayîme ke Perwerî ra vato: "Nê dêrsimijî pêro qizilbaş û komunîst ê. Goştê destê nînan mirdar o..." 19.02.2016

2 Nolu F Tipi Cezaevi, Tekirdağ

MESELAYA PEYNAMEYÊ MA

Harûn BOZKURT

Wexto ke qanûnê peynameyî (Soyadı Kanunu) 1935 de vejenê, karmendê nufûsî dewe bi dewe geyrenê û peyname danê şarî.

Nê karmendan ra raya çend kesan kewta dewa Hastoyî (Yew dewa Çermûge ya). O wext muxtarê Hastoyî bawkalê min o gird Usivê Kaşka yo. Bawkalê mi karmendanê nufûsî rê ardim keno. Camêrdanê dewe pêro arêdeno pêser. Dest pêkenê peyname danê hemîne. Karmendanê nufûsî ra yew qismêkê qanûnê peynameyî bi tirkî waneno:

"Edebe aykırı ve gülünç soyadlarının, aşiret, yabancı ırk ve millet isimlerinin, rütbe ve memuriyet bildiren isimlerin soyadı olarak almasına izin verilmez."

Nê paragrafî waneno û her kesî rê nê qismî gore peynameyan dano. Ê hema dest pêkenê, peynîya roje de peynameyanê sey "Güneş, Kızılaslan, Kaymaz, Tükenmez, Güneri, Akbalık, Polat, Aktaş, Yıldırım..." danê dewijan. Na rey dore yena muxtarê dewe ser. Karmend vano:

- Amca, herkesin soyadını yazdık, bir sen kaldın. Söyle bakalım seninki ne olsun?

Bawkalê mi Usivê Kaşka vano:
- Ti yê nêvînenê ez o sey wergî xebitîyena? Va peynameyê mi "Werg" bo.

Feqet karmendê nufûsî bi huyayîş vano:

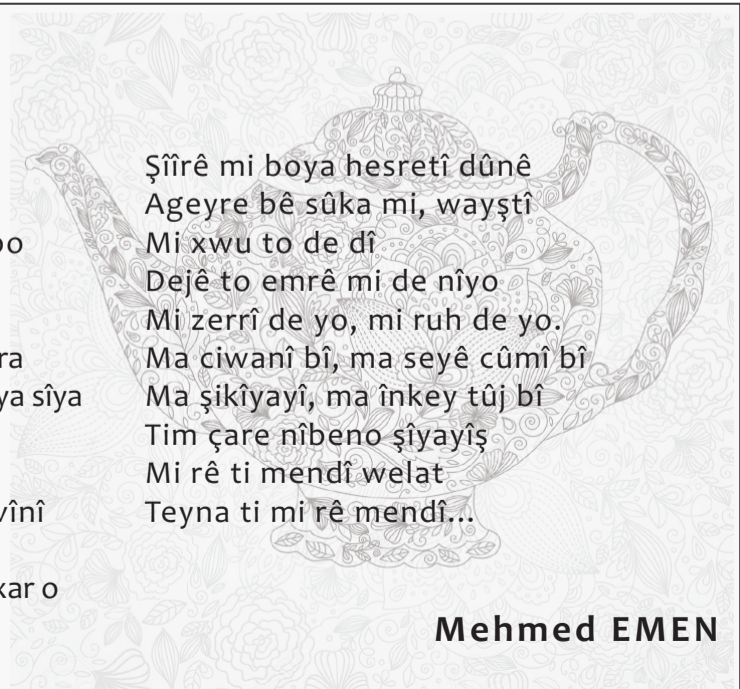
- Amca senin köylü senden uyanık çıkmış. "Kurt" soyadını almışlar. Bak, ben sana daha güzel bir soyadı vereceğim. Seninki "Bozkurt" olsun. Bozkurt tüm kurtların başıdır.

Wina vano û hema nuseno. Bi no qayde peynameyê ma bîyo "Bozkurt".

BOYA ŞÎİRANÊ MI

Şîîrê mi boya çay dîwê
Fikrê mi de xeyalê to
Çaydîwê de helmê to
Qedeh de destê to yê germinî
Ti nîzûna çinbîyayîşê to çina yo
Çimkî ti tim ha xwu ya, wayştî
Oxro ke ti mi reyde rind biya
Mevaje ke vîrakerdiş esto
Vîrakerdiş çinîk o wayştî
Bûnderbîyayîş esto
Ewnîyayîşê çimûnê to ra întîxar bi
Ti hind huyayne, hind huyayne
Ez terseyne huyayîşê to biqedîyo
Ma mirenê, ez to ra mird nîbeno

Şîîrê mi boya şewe dîwê
Yew nîmeyê şewe de
Porê xwu verade
Wa koyan ra boya cehterî vila bo
Rîyê xwu tade asmênî
Wa aşme to rê bibo eya
Ez biewnî aşme ra, seke biewnî to ra
Wa bibereqîyê asmîn de çimê to sîya sîya
Bireqîsîyê asterûn reyde
Aşme û roc wa bişermayê
Hela ke ez rîyê to yê mucela bivînî
Asterûnê xwu mi ra benimne
Mi va ewnîyayîşê çimûnê to ra întîxar o
Ewnîyayîşê çimûnê to
Ruhê mi rê beno telî

Şîîrê mi boya hesretî dîwê
Ageyre bê sûka mi, wayştî
Mi xwu to de dî
Dejê to emrê mi de nîyo
Mi zerrî de yo, mi ruh de yo.
Ma ciwanî bî, ma seyê cûmî bî
Ma şikîyayî, ma încey tûj bî
Tim çare nîbeno şîyayîş
Mi rê ti mendî welat
Teyna ti mi rê mendî...

Mehmed EMEN

WERDÊ
MA

KEBABÊ TEPŞÎ

Amadekare:
Necîbe Kirmizigul

Malzeme: 1 kîlo goştê ante, 2 kîloyî balcanê dergê barî, nîm kîlo îsoto kiho, nîm kîlo şamikî, sereyê pîyaz, sîr, desteyê baxdenos, îsoto perrik, îsoto sîya, riwen, sole.

Virastiş: Balcanan wina gilover, ne zaf qalind ne zaf tenik, şîl bikerê. Zereyê îsotan vecê. Yew îsoto kiho, pîyaz, baxdenos û sîrî ya hurdfî-hurdfî roncenê. Şamikan bipajên û hurdfî roncenê. Dima goştê anteyî û malzemeyo ke şima roncenayo bikerê têmîyan. Riwen, sole û îsotê sîya û perrikinî

ya îlawe bikerê û bialawê. Eke malzemeyê zereyî bî hazir tepîya, yew tepsîya firine de balcanê ke şima gilover kerdîbî hurdfî, înan ra yew lete balcane, malzemeyê zereyî, ancî balcane... Bi no qayde tepsî de têkaleka rêz bikerê, tepsî pir bikerê. Hema orteyê tepsî de kodikanê îsotan pir bikerê û rêz bikerê. Tepsî bî hazir tepîya zaf tayên awe zî veradê ser û bierzê firine. Firina keyeyî zî bena firina kolîyan zî bena. Hema adirê kolîyan de hîna weş peyşeno. Coye ra tepsîya xo berê firina kolîyan de bipewcê.

ESTOR

Wesîle DOĞUÇ

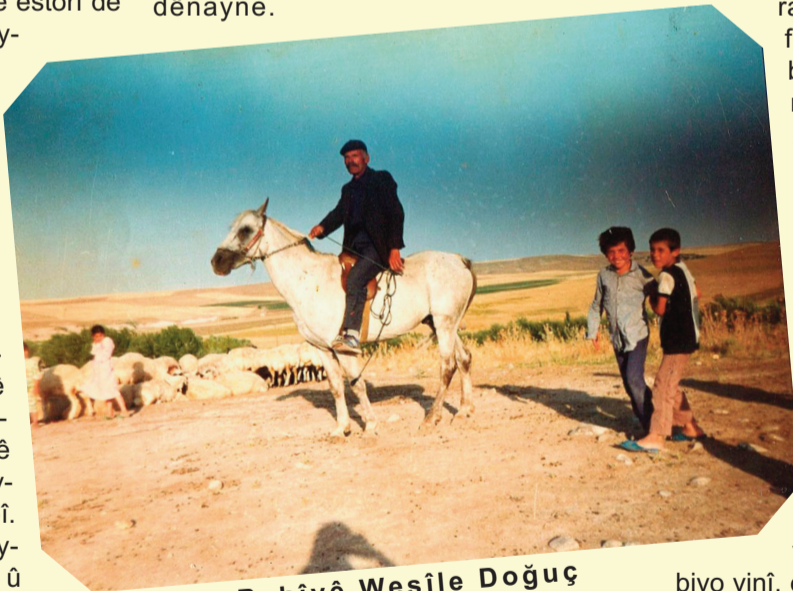
Wesar bî. Heme ca bibî zergûn. Vartî varayne û zergûnî biyêne zêde. Daran vilî kerdîbî a. Serê vilan de mozî geyrayne. Serê zergûnayî de pîropokê nexşînî perayne. Rocî bibî dergî û xebata wesarî bibî zêde. Dadî û babê min qeybê bostanan şîl ramitbî. Şîlî sereyê xwu binê herî ra vetbî teber. Mangayê ma, vişterayê ma, gamêşê ma, di hebî kutikê ma û hebêke zî estorê ma estbî. Estor yê babê min bî. Birayê min hergû roce estor qeşawî kerdêne. Estor yewo derg û sipey bî. Babê min zî yewo derg û barî bî. Wexto ke biyêne esparê estorî û serê estorî de rast vindertêne însan qiymiş nêkerdêne biawniyo înan ra.

Ez hema duyes-hîryes serrî biya. Ez o çax şiyêne mektebe. Waxto ke ez mektebe ra hameyne keye, min werê xwu werdêne û dima ra zî qaso ke ez eşkayne min pîlanê xwu dir xebate kerdêne. Wayanê min serê sibayî û şan de dewarî ditêne. Dadîya min zî karê keyeyî kerdêne. Şit û qeymaxê mangayan zerdik bî. La şitê gamêşan û qeymaxê mastê înan sipey û qalind bî. Werê mastê gamêşan deha weş bî. Birayê min serê sibayî dewarî berdêna ko de çerênayne û şan de ardêne keye. Wexto ge dewarî şan de hameyne keye ma ê kerdêne axur, serê haran de girê dayne. Dima ra ma simer kerdêne haran û êm kerdêne serê simerî. Wexto ke mangayî biliyê emî biyêne, wayanê min zî ê ditêne.

Ma û birayê xwu ra-ryan peyê banan de tope kay kerdêne. Birayê min kutikanê xwu ra zaf hes kerdêne. Kutikan zî xebere birayê min kerdêne. Wexto ke birayê min serê

sibayî dewarî keye ra vetêne ke biber ko, kutikanê ma ra yewî xwu dayne vernîyê dewaran yewî zî xwu dayne peynîyê dewaran û dewarî hafednayne. Wexto ke birayê min şoro ko, xwu rê werd berdêne, kutikanê xwu rê zî nan berdêne ko. Gava ke geyrayne a, keye de sicîya penîrî kerdêne qehfikê kutikan. Kutikan sicî ra zaf hes kerdêne. Kutikî kewtêne serê sicî bi lez û bez qedênayne.

Hebêke wayê min zewecyayî bî. Wexto ke dadê min û babê min şorê aye bivîne, babê min estorê xwu axur ra vetêne, qeşawî kerdêne û zîn eştene serê estorî, qayîşê zînî şidênayne. Dadê min hameyne verê estorî. Babê min pêçiyê her di destanê xwu têro derbas kerdêne û şidênayne.

Babîyê Wesîle Doğuç

Dadê min lingêkê xwu dayne serê destanê babê min û linga bine eştene serê estorî û biyêne esparê estorî. Babê min zî hefsarê estorî girôtêne û kewtêne rayîr. Serê sibayî şiyêne, şan de hameyne keye.

Babê min û hevalê xwu zimistanî biyêne esparê estoran, tajîyê xwu girotêne û şiyêne seydê arweşan. Wesarî zî zafê ci babê min hefsarêko derg kerdêne milê estorî û hefsar bi sîngêkê asnîni wa girê dayne, sîngê estorê xwu berdêne serê merge de kuwayne erd.

Rocêke ez mektebe ra hamîya keye, min werê xwu werd, bibî hetê şanî. Waya min va "Şo estorî merge ra biya." Ez çiray nêbîbya esparê estorî. Ez şiya serê merge. Ez hawnîyawa der û dorê xwu ra, eger çî biawnî! Dûrî ra marêko siya fetlan dano xwu û şino. Dest û lingê min lerzayî. Min sîngê estorî erd ra ant û hefsar ro ci pişt. Estor bê zîn bî, zip û zilût bî; serê estorî de çîke çinê bî. Min estor ant verê girikêke û ez biya esparê estorî. Estor nêşî. Min peynîyê lingê xwu kuwayî pîzeyê estorî ro. Estorî vazda. Ez tersawa, lerzawa. Ez nêşkawa xwu serê estorî de pê bigîrî. Ez fekrû ginawa mîyanê telîyan ro. Estor vazdano û ez dima kaş bena. Heme dest-mestê min petênê, la ez hefsar veranêdana. Ez hema fikirêna û vana estor bibo vinî go babê min min bikişo. Ez zêde nêşkawa kindir pêbigîrî. Canê min zaf decayne. Min kindir verada. Henî dima ra ez erd ra wišta we û min verê xwu da keye. Ez ver bi keye şina, la ez lingêke vernî de erzena di lingî peynî de erzena. Estor şiyoy biyo vinî. Ez vana estor

biyo vinî, ez şorî keye go min bikişê. Çiray nîno vîrê min ge babê min dawo min ro. Wexto ge çîke weşê ci nêşîne hêrs biyêne. La heşê tûtîtiyo, ez zaf tersena. Bi pepûgî ez resawa keye. Dadê min û wayê min dorê min de hameyî pêser. Min ra va "Eno çî hal o?" Min va "Hal û mesela ena wa; min estor kerd vinî." Wayê min verare ro min arde û va "Wa sereyê estorî de bo. Çîke nêbeno. Estor go bêro vîna-yîşî." Birînê min derman kerdî. Babê min bî esparê motorî şî estorê xwu dewêke de dî, ard keye.

MAMIKE

Arêkerdoxe:
Necla BAHADIR
Mintiqa: Çewlîg

Lû lû
Palengû
Dimsekû
Dimo yo
Verapê...
Ap Hesên gawûn o
Pistin yî pîr nûn o
Ma nîdîno
Dûn xeydijûno
Xeydij cêko xas o
Tî delî kiras o
Kirasê Meymoyê
Dara xişxişoyê
Lû lû...

Not: Na mamike hûmara 85, rîpel 6 de weşanîyabî. Labelê ma yew rêze (Dimo yo) kêmî nuştîbî. Ma arêdayoxe û wendoxan ra uzrê xwu wazenê, raşt kenê û newe ra weşanenê.

BIZE

Arêkerdoxe: Sevîm Aydın
Vatox: Riza Aydın
Mintiqa: Çêrme

Tucarî seva mal û mulî şonê dewe. Pers kenê vanê:

- Malê rotene esto, çîn o?

Ê jû cênike kî bizêde xo bena. Aye ra pers kenê vanê:

- Ti na biza xo dana, nêdana?

Cênike vana:

- Hîya, ez biza xo dana. Çiyo ke esto tucarî zonê cênike nêzanenê, cênike kî tirkî nêzanena. Tucarî pers kenê, bi tirkî vanê:

- Sen keçini kaçay veriyor-sun?

- Cênike vana:

- Ez biza xo çewres ra dana.

Tucarî vanê:

- Biz kırk veriyoruz.

- Cênike ancîna vana:

- Ez biza xo çewres ra dana.

Tucarî vanê:

- Biz kırk veriyoruz.

Nê se kenê qese sereyê jûmîni nêkenê. Cênike qayt kena ke têtay baş nêkena. Vana:

- Sima qet kî qirxe-qirxe kerê, ez cî kon de fekê piyê sima, ez biza xo çewres ra çêr nêdana.

NAMEHREMÎYA DÎKÎ

Ebdulqadir NECARANIJ

Merdimêk şino sûke, xo rê dîkêko baş vînenno û xo bi xo vano "do maya mi zî pê kêfweş bibo." Dîkî erînenno beno keye. Maya xo ra vano "Dayê bi-ewnî mi ma rê dîkêk herêna." Çimê maye senî ke gineno dîkî ro, vana "Oxil no çina yo to girewto?" Mêrik vano "Dayê no dîkêko zaf baş o û mi zaf zî vayî girewto." Cîneke vana "Ti nê dîkî senî anî keye, ez nê dîkî het senî vindena, mi rê namheram o, des-majê mi ci ra şîkyeno, ez nêşkena ey het vinda. Ti ganî lez biberî peyser bidî." Mêrik vano "Erê dayê, namheramîya nê dîkî ra çina vejyeno ke, ne aqil o ne zî fikir o, heywanêko bêzerar o, to qey ci ra hend xof kerd? Mi hend pereyî dayî û herêna, ez senî peyser dana?" Maye vana "Ez naye-aye nê-zana ganî ti biberî, neke guneyê mi to mil de yo!"

Mêrik girewtîşê dîkî ra poşman beno û beno peyser dano. Wayîrê dîkî vano "Ez bi yew şert a gêno, ti ganî sebebê ci vajê." Mêrik qayîl nê-beno vajo la wayîrê dîkî zaf israr keno, mêrik meselaya xo û maya xo vano. Wayîrê dîkî vano "Eke maya to wina vana, bizane ke aye ra bêheya rîyê dinya de hema nêameya." Wayîrê dîkî dîkê xo peyser gêno û mêrik dano piro yeno keye la qalê wayîrê dîkî mêrikî vîr ra nêşînê, vano "gelo ez senî na maya xo biceribna" û şino maya xo het vano "Dayê ez şina bajar bi goreyê hewteyêk nîna." Maye seke ewna yew çî biwaza, vana "E leyîrê mi, şo gureyê xo bivîne, Homa gureyê to raşt bîyaro."

Mêrik halê maya xo vînenno, şik keweno zerrîya ey. Keye ra vecyeno şino gêreno-gêreno, nêzdîyê mexrêbî yeno keyeyê xo het, xo limneno û

vano "Hela hey na çî mesela ya maya mi û namehremî ya." Tayn ra zaf paweno ewnîyeno ke melayê dewe şî keyeyê înan. Eke dostikê maya ey o! Mêrik keweno zere ke helboqîya maya xo û melayî vînenno, maya xo ra vano "Erê to rê dîk namehrem o la no merdim to rê helal o!" Uca de çekê xo veceno melayî û maya xo kişeno. Dano piro yeno bajar.

Bajar de rojêk ewnîyeno ke ha yew erebeyo xemilnaye yeno û vernîya erebeyî de di merdimî erd pak kenê. Bi meraq a şino pers keno vano "Xeyr o, şima qey hend erd pak kenê?" Merdimî vanê "Erebe de qadîyê bajarî esto la zaf merdimêko dîndar o, ma erd pak kenê ke wa erd de çîyo ganî nêmano, erebeya qadî pay nêdo ser." Mêrik namheremîya dayîka xo ano xo vîr û xo bi xo fikirreno vano "Nê qadî de zî çîyêk esto!"

Tayn ra zaf wext vîyareno, delalî mîyanê bajarî ra gêrenê û xebere danê vanê "Gelê millet! Xezîna padîşayî tirawîyaya. Kam bivîno û bieşnawo, eke xebere bido padîşayî do xelata înan bido." Mêrik senî ke na xebere eşnaweno derhal meselaya qadî ano vîrê xo û vano "No qadî zaf zêde ra dîndar bi! Eke berda, gureyê ey o." Dano piro şino qesra padîşayî,

şino verba ey û vano "Padîşayê mi, ez zana kamî xezîna to şelênaya." Padîşa vano "Kam o? Lez vaje ganî ma sereyê ey cira bikîn." Mêrik vano "Padîşayê mi, qadî xezîneya to şelênaya." Padîşah cayê xo de huşkwel maneno, mêrikî ra vano "Ero ti hol zannenî; biewnî eke wina yew çî mebo ma do sereyê to cira bikin. Qadîyê ma merdimêko dîndar û adil o, tenezulê malê dinya nêkeno, ti senî ewna vanî?" Mêrik vano "Temam, ma şorê qadî ser, eke ey nêberda, sereyê mi cira bikîn." Padîşa emir dano eskeranê xo û vano "Şorê qesra qadî bi-sehnê biewnê xezîna uca de nêbî milê ney cira bikîn." Eskerî erzenê keyeyê qadîyî ser. Senî ke ber akenê, eke qadî dîwanê xo ser o ronîşte yo û ha zikir keno. Qadî perseno vano "Xeyr o, şima çî gêrenê?" Serleşker vano "Ya hezret, no merdim vano to xezîna padîşayî şelênaya, ma gêrenê xezîna." Rengê qadîyî keweno têmîyan la reyna zî xo nêdano dest. Eskerî hema cayê keyeyî ra gêrenê la çîyêk nêvînenê û yenê mêrikî ser. Mêrik nor-dorê xo ewnîyeno û vînenno ke verê qesra qadîyî de zibil esto. Zibil eşto pê ser, bîyo sey koyî. Mêrik vano şorê biewnîyê binê zibilî ra, xezîna uca de ya. Serleşker emir dano, eskerî şinê zibilî vila kenê, binê ci aşonenê ke xezîna uca de ya. Eskerî hema xebere danê qumandanê xo û xezîna uca ra vecenê, qadîyî zî gênê benê qesra padîşayî.

Padîşa emir dano, qadî benê erzenê zindan û mêrikî zî anê verba padîşayî. Padîşa pers keno vano "To senî zana ke qadî xezîna mi şelênaya?" Mêrik dest pê meselaya namheremîya dîkî û dayika xo keno, dima meselaya qadîyî ya pakkerdişê erdî padîşayî ra vano. Padîşa ewnîyeno ke merdimêko baqil o, xelata ci dano û ey zî xo rê keno mişawîr û seltetê xo hîn edaletî ser o awan keno.

GOZÊ XIJÎ

Tutê babîyê min tutê qij ê
Gozê gozêra ma xij ê
Ne roşiyenê ne vejîyenê
Pê goçîne qule kenê

Dare de qijne qijîya
Goze fek ra vejîya
Hewa ra are qilaynîya
Estorê babîyê mi hîşa

Simbore ame goze kerde çal
Benê kûme de keno tal
Puçan zimistan de danê kal
Se beno, de vajê mi ra no hal

Gozê gozêra ma emser zaf
Heme bîyê qonqaf
Qela gacil ame kerdê qaf
Ma çiqas xo rê bîyî saf

Babîyê mi ame şî Çal
Çim gina çuleyan bi tal
Yewî vazda ewnîya tira wal
O zî giredîya, bi lal

Pur kerd, tutan kerd qal
Çarsimê estorî kerd nal
Vazda sot vet sey val
Ware heme kerdî yew pal

Ma rê keno gelek qal
Para palwanî vanê yew pal
Feqîran xo rê kerdo mal
Kerdo xo pay yew şal

Derkenar C. ÇAĞLAYAN

BÊFÛMÎYE

Mîreyêk bûwetûn (buhtan; if-tira) ken xizmikarî xwu. Xizmikarî mehkema ken, qerar idûmî dîni ci. Celadî yên hê xizmikarî ben, cinîyê yi pers kena vûna:

- Mîyerik, inî hê ti ben kûmca?

Çim xizmikarî ben pirê hesirûn û verard şin cinîyê xwu ra. Wexto gi verard şin cinîyê xwu ra news yi kûwen cinî, xizmikar xwu d' şeqizîyen. Xizmikar qeymiş nêben cinîyê xwu ra vaj hê mi ben bîn kindîr, vûn:

- Cinîyêk ez û inî merdimî hê şinî bacar.

Cinîyê yi vûna:

- Mîyerik ti Hûmay ken, se g' ti peyd gêre a, ti mi îr tay kincûn bierîn têbîyar.

Xizmikar qehrîyen û vûn:

- Ha aqil mîr mi, ha aqil kîr mi, ha aqil cinîyê mi. Benatê yin id yow ferq çinîk o!

Îsmet BOR

DUAYA
YAHUDÛYÊK

Hoy Homayê mi!

Waştîşê min to ra, wa ez nêzewecî!

Eger ez zewecîyawa, wa cînîya mi mi nêxapêno.

Eger xapênawa, wa xebera mi ci ra çinê bo.

Eger xebera mi ci ra bîye zî wa şar pênêhesîyo.

Eger şar pêbihesîyo wa mi rê nêkero serhevde.

Eger bikero serhevde zî, ez xwu rê nêkerî derd!

Mihanî Licokic

DEWA MI

Yadê Bore

Wisarî hêşîn benê mergî û banîyê aye

Sewbîna ya boya dewa mi

Derd û xemê merdimî vîndî kena

Sewbîna yo hewayê dewa mi

Şan beno her kes agêreno keyeyê xo

Wa can qurban bo, bawer bike dewa mi

Tira vanê cayê aşiqan o dewa mi

Sewbîna yo eslê dewa mi

Zergûn-zergûn mazêrî estê koyanê aye de

Kartolî û kengerî gumreh ê herra aye de

Rez û baxçe û hêgayê aye de

Sewbîna yo zergûnîya dewa mi

Mîyanê dewa min ra layî vîyarenê

Çewt-çewt dirnenê herra aye

Mi xo vîr ra kerd nêva şima ra

Sewbîna ya hevaltîya dewa mi

Tede estê mergî û koyî û banî

Çerenê vereki û bizî û mangayî

Zele cenenê govende kay kenê

Şiwaneyî û gawanî û hevalî

DILOYÊ GELÎBOLÎ

Arêdayox: **Nusret Aydın**

Vatoxe: **Ayşe Aydın**

Mintîqa: **Gêl**

Eman gidî eskerê mi
Hewar gidî eskerê mi
Qirxbîrlîyo eskerê mi
Leyro leyro eskerê mi

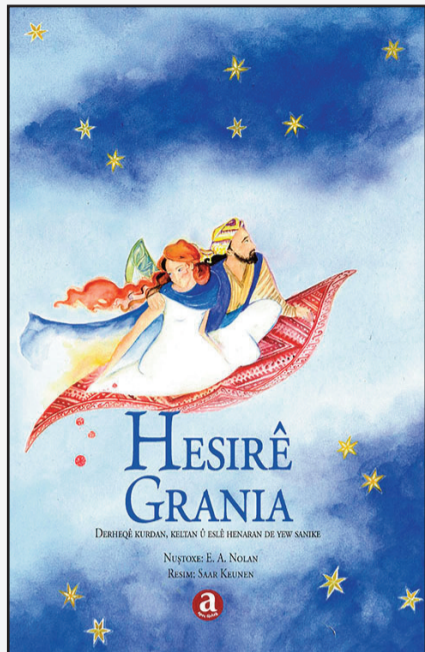
Pirdê Palî yew tîrî yo
Namê begdê mi Nûrî yo
Esker sewq kerdo Gelîbolîyo
Leyro leyro eskerê mi

Teyrê yena teyra Wanî
Perê xwu dana koşedê banî
Bimro maya to nêzanî
Leyro leyro eskerê mi

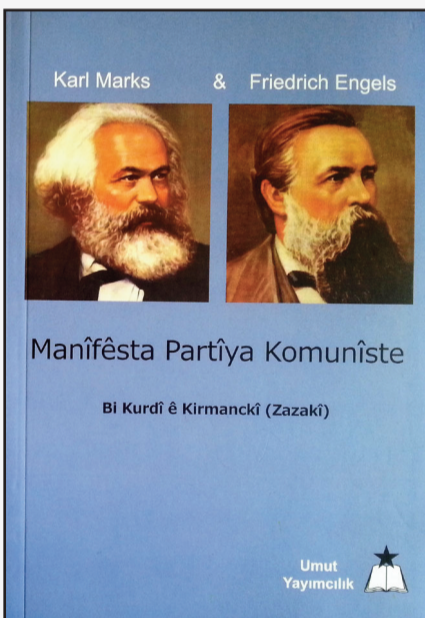
Teyrê yena teyrê cêrî
Perê xwu dana dar û **dilbêrî**
Bimro maya to **mehêrî**
Leyro leyro eskerê mi

Teyrê yena teyra Mûşî
Perê xwu dana kaş û kuşî
Bimro maya to dergûşî
Leyro leyro eskerê mi

dilo: şîware (bi tirkî "ağıt")
qirxbîrlî: kirk birli, yani kesê
ke serra 1941 de şîyê esker
dilbêre (m): yew tewirê çî-
narêre
mehêr, -e (miheyr, -e):
mehrûm, -e; kesê ke xebat-
karê xwu çin ê

E. A. Nolan, Hesirê Grania, çarna-
yox: Ugur Sermîyan, Apec Förlag,
Stockholm 2016, 52 rîpelî

Karl Marks & Friedrich Engels, Ma-
nîfêsta Partîya Komunîste, Tadayox
Özgür Acar, Umut Yayımcılık, İstan-
bul 2014, 64 rîpelî

YEW ÇILKÊ ŞILÎ

Muhamed Deza **BATUR**

Na çilkê şilî, kam zano kamcîn wext ra meyman a
Nê çend rey ê ke şuwena heme bêpeynîyanê mi
Sey yew pelê zerdî kewena zerdîyê payîzan ra
Herre de boyê mergî, herre de boyê çinbîyayîşê waştî
Na çilkê şilî sey yew hebê bezreyî kewena cuyê mi
Û ez reyna ciwîyena, na çilkê şilî de

Yew çilkê şilî kewena asmên ra û kena hît dejanê kanan
Yew çilkê şilî kewena yew xeyalê kan û dirbetinî ra
Sey yew pelê zerdî pişyena payîzê zerrê mi ra
Yew çilkê şilî çimanê mi ra şuwena awiranê waştî
Herre de boyê mergî, herre de boyê şîyayîşê waştî
Û ez reyna mirena, yew çilkê şilî de

Na çilkê şilî ax şinasî û serdin a yew şaristanê dûrî ra
No çend rey o şuwena heme xeyalanê şinasîyan
Sey yew pelê zerdî kewena ciwîyayîşanê kanan ra
Herre de boyê bêrî, herre de boyê porê waştî
Na çilkê şilî sey yew bermayîşê bêwextî kewena lewanê mi
Û ez reyna mirena, na çilkê şilî de.

24.05.2014

LEZVATE

Di desî, di duwêsî
Vîst û çar şîyêsî
Kenê çiqas?

Arêdayox: **Roşan Lezgin**
Vatox: **Orhan Dervişoğlu**
Mintîqa: **Sêwregî**

NAMEYÊ NEBATAN

Amadekar: **Ehmedê Dirihî**

taptapik (Çolîg)
teptepik (Mîyaran)

Soranî: peqpeqok
Goranî: teqteqûk

Kurmancî: çekçeqe, keproke,
şeqşeqok,
teqteqok, tîrşoka kewan

Latînî: *Bongardia chrysogo-
num*
Tirkî: çatlak otu

